

Muallif: Toshkent viloyati Bekobod shahar 16-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi Biologiya fani o'qituvchisi
Xalbayeva Saida Xidiraliyevna

5-sinflar uchun Biologiya fanidan uy vazifalari

1-Mavzu: Biologiya — hayot haqidagi fan.

Vazifa 1.Savol va javob.

- 1.Biologiya qanday fan? _____
- 2.O'simliklar haqidagi fan qaysi? _____
- 3.Mikologiya qanday fan? _____
- 4.Sitologiya va genetika qanday fan? _____
- 5.Hayvonlar haqidagi fan? _____
6. Tirik organizmda boradigan jarayonlarni o'rganadigan fan? _____
7. Irsiyat va o'zgaruvchanlik haqidagi fan? _____
8. Qalqonsimon bez faoliyatini o'rgangan o'zbek olim? _____
9. Dunyoda birinchi bo'lib g'o'za kolleksiyasini yaratgan olim? _____
10. O'rta Osiyoda ilk bor sanoat mikroorganizmlari kolleksiyasini yaratgan olim? _____

TESTLAR

1. Tirik organizmning ichki tuzilishini o'rganadigan fan?
A)Anatomiya   B)genetika   C)fiziologiya   D)sistematika
2. Tirik organizmlarning o'zaro va tashqi muhit bilan munosabatlarini o'rganadigan fan?
Genetika   B)ekologiya   C) sistematika   D)fiziologiya
3. Mutafakkir olimlarimizdan qaysi biri «turli kasalliklar ovqatlanish tartibining buzilishidan kelib chiqadi» degan fikrni bildirgan
A) Ibn Sino   B)Beruniy   C) Forobiy   D)Jurjoniy
4. Mashhura Egamovna Mavloniy – qanday sohani rivojlantirishga o'z hissasini qo'shgan?
A) genetika   B)sitologiya   C)mikrobiologiya   D)zoologiya
5. Zoologiya sohasida hayvon parazitlarini o'rgangan olim?
A) Jaloliddin Azimovich Azimov   B) To'rxon Uzoqovna Rahimova
C) O'ktam Pratoovich Prato   D) Muhsin Nabixonovich Valixonov
6. O'rganish obyektiga ko'ra biologiya qanday sohalarga bo'linadi?
A)sitologiya   B)botanika   C)zoologiya   D)hammasi
7. Tirik organizmlarni o'xshash belgilariga ko'ra guruhlarga bo'lib o'rganuvchi fan?
A)sistematika   B)genetika   C)botanika   D)zoologiya
8. tirik organizmda boradigan hayotiy jarayonlarni o'rganadigan fan?
A) mikologiya   B)fiziologiya   C) anatomiya   D)sistematika
9. O'zbekistondagi cho'l va adir o'simliklarining ekologiyasini aniqlagan olim?
A) To'rxon Uzoqovna Rahimova   B) Mashhura Egamovna
C) Jahongir Hakimovich Hamidov   D) Muhsin
10. Hujayrani o'rganuvchi fan?
A)sitologiya   B)genetika   C)molekulyar biologiya   D)sistematika

2-Mavzu: Tirik organizmlarning xususiyatlari.

Vazifa 1.Savol va javob

1. Metabolizm qanday jarayonning yig'indisi? _____
2. Tirik organizmlar oziqanishiga ko'ra nechil xil bo'ladi? _____
3. Qaysi jarayonda energiya sarflanadi? _____
4. Qaysi jarayonda energiya hosil bo'ladi? _____
5. Geterotrof –tayyor ozuqa bilan oziqlanadigan organizmlar? _____
6. Avtotrof –usuli bilan oziqlanadigan organizmlar? _____
7. Organizm uchun zararli bo'lgan mahsulotlarni tashqariga chiqarish nima? _____
8. Tirik organizmga biror narsa bilan ta'sir o'tkazilsa, qochish, qisqarish bilan javob qaytarishi nima? _____
9. Jinsiz ko'payishga misollar? _____
10. Jinsiy ko'payishga misollar? _____

TESTLAR

1. Yashil o'simliklar va ayrim bakteriyalarning oziqlanishi qanday oziqlanish usuliga misol bo'ladi?
A) avtotrof   B) geterotrof   C) fototrof   D) A va C
2. Ko'pchilik tirik organizmlar kislorod .....karbonat angidrid .....
A) ajratadi va yutadi   B) yutadi va ajratadi
C) a va b tog'ri   D) faqat ajratadi
3. Karbonat angidrid, mochevina, ortiqcha tuzlar organizmdan chiqarib yuborilishi tirik organizmlarning qaysi xususiystiga misol bo'ladi?
A) Ayirish   B) ta'sirlanish
C) ko'payish   D) harakatlanish
4. Uyatchan mimoza barglariga qo'l tekkizilganda, barglari yumiladi bu tirik organizmlarning qaysi xususiystiga misol bo'ladi?
A) Ayirish   B) ta'sirlanish   C) ko'payish   D) harakatlanish
5. Tipratikanga qo'l tekkizilsa, yumaloqlanib oladi, bu tirik organizmlarning qaysi xususiystiga misol bo'ladi?
A) Ayirish   B) ta'sirlanish   C) ko'payish   D) harakatlanish
6. Metabolizm nechil xil jarayonning yig'indisi?
A) 2 xil   B) 3 xil   C) 4 xil   D) 5 xil
7. Tirik organizmlar jonsiz tabiatdan farqlanib, quyidagi qaysi xususiylatlarga ega?
A) ayirish   B) harakatlanish   C) ko'payish   D) barchasi
8. Hayvonlarning ....., o'simliklarning.....harakatlanadi?
A) passiv va aktiv   B) aktiv va o'simlik harakatlanmaydi
C) aktiv va passiv   D) passiv va o'simlik harakatlanmaydi.
9. O'simlik barglarini yorug'likka intilishi bu tirik organizmlarning qaysi xususiystiga misol bo'ladi?
A) harakatlanish   B) ko'payish   C) oziqlanish   D) ta'sirlanish
10. Jinsiy ko'payishda ishtirok etuvchi hujayralar .....deyiladi.
A) gametalar   B) kurtaklar
C) spora   D) B va C tog'ri.

3-Mavzu: Biologiyaning o'rganish usullari

1. Eng qadimgi usul? _____
2. To'plangan ma'lumot asosida ikkita organizm o'zaro solishtirish bu qanday usul?
_____
3. Qadimda mavjud bo'lgan organizmlar hozirda yashayotganlari bilan solishtiriladi bu qaysi usul?
_____
4. Organizmlar uchun qulay bo'lgan muhit yaratib beriladi, shu muhitda ularning o'sishi va rivojlanishi, organizmning tashqi muhit ta'sirida o'zgarishi qaysi usulda o'rganiladi? _____
5. Hozirgi kunda videokamera qo'yish yoki chip ulash orqali qaysi usulni osonlashtirish mumkin? _____

TESTLAR

1. Javoblardan qaysi biri tarixiy usulga misol bo'la oladi?

A)

B)

C)

D)

2. Javoblardan qaysi biri kuzatish usulga misol bo'la oladi?

A)

B)

C)

D)

3. Javoblardan qaysi biri taqqoslash usulga misol bo'la oladi?

A)

B)

C)

D)

4. Javoblardan qaysi biri tajriba usulga misol bo‘la oladi?

A)

B)

C)

D)

5. Oq gulli o‘simliklarni turli rangdagi bo‘yoq eritmasiga solib, 2 soatdan so‘ng gul rangining o‘zgarishi qaysi usulda kuzatiladi ?

A) tarixiy

B) taqqoslash

C) tajriba

D) kuzatish.

4-Mavzu: Hujayra – tiriklikning asosi.

1. Tiriklikning eng kichik birligi ? _____
2. O‘simliklarda barg og‘izchalarining hujayrasi qanday tuzilishga ega ? _____
3. Yadrosi shakllanmagan organizmlar? _____
4. Yadrosi yaxshi shakllanga organizmlar? _____
5. Hujayraning eng muhim qismi ? _____
6. Plastidarni nechi xil turi mavjud? _____
7. Xloroplast qanday rang beradi? _____
8. Xromoplast qanday rang beradi? _____
9. Leykoplast qanday rang beradi? _____
10. Hujayra shirasi? _____

TESTLAR

1. Bir xil vazifani bajaruvchi hujayralar yig‘indisi ..... deyiladi?
A) To‘qima   B) hujayra   C) vakuol   D) yadro
2. Barg qanday to‘qimalardan tashkil topgan?
A) barchasi   B) qoplovchi   C) asosiy   D) o‘tkazuvchi
3. Hayvonlardagi vakuolalar qanday bo‘ladi ?
A) mayda   B) yirik   C) bo‘lmaydi   D) B va C
4. Hayvon hujayralarida o‘simlik hujayralari kabi qo‘shimcha nima bo‘lmaydi?
A) selluloza qobiq   B) yadro
C) vakuol   D) b va c togri
5. O‘simlikning yosh hujayrasiga nisbatan qari hujayrasida vakuola ..... bo‘ladi?
A) yirik bo‘ladi   B) bo‘lmaydi
C) mayda   D) a va c
6. Yadro vazifasi .....?
A) barchasi   B) jirsiy axborotni saqlaydi
C) bo‘linishda   D) moddalar almashinuvini boshqaradi
7. Prokariotlarga ..... kiradi?
A) b va c   B) bakteriya
C) ko‘k-yashil suv o‘ti   D) o‘simliklar
8. Eukariotlarga ..... kiradi?
A) c va d   B) bakteriya
C) o‘simliklar   D) hayvonlar
9. To‘qimalar birlashib nimani hosil qiladi?
A) organlarni   B) hujayrani
C) organizmni   D) b va c
10. Asosiy to‘qimaga ..... va ..... hujayralar kiradi?
A) b va c   B) bulutsimon
C) ustunsimon   D) plastid yo‘q

5-Mavzu: Tirik organizmlar haqida umumiy ma'lumot.

1. Bakteriyalarga nimalar kiradi? _____
2. Zamburug'lar dunyosiga nimalar kiradi? _____
3. Flora nima? _____
4. Fauna nima? _____
5. Viruslar odamda qanday kasalliklarini keltirib chiqaradi? _____
6. Hayotning hujayrasiz shakli? _____

TESTLAR

1. *Gepatit A va B virusi qaysi hujayralarda parazitlik qiladi?*

- A) jigarida   B) o'pkada   C) medada   D) b va c

2. *Odamda gripp, ensefalit, OITS va boshqa kasalliklarini nima keltirib chiqaradi?*

- A) virus   B) zamburug'   C) bakteriya   D) b va c

3. *Bakteriya virusi.....?*

- A) Bagteriyaofag   B) tamaki mozaikasi
C) quturish virusi   D) barchasi.

4. *Barcha tirik organizmlar.....?*

- A) barchasi   B) o'sadi   C) rivojlanadi   D) nafas oladi.

5. *Gifalar.....nima?*

- A) ingichka ipchalar   B) c va d   C) oyoqchalar   D) qalpoqchalar

6- Mavzu: Bakteriyalar dunyosi.

1. Bakteriyalarni qanday fan o'rganadi? _____
2. Bakteriyalar noqulay sharoitda nima hosil qiladi? _____
3. Foydali bakteriyalarga nimalar kiradi? _____
4. Yer yuzining sanitarlari qanday bakteriyalar hisoblanadi? _____
5. Dukkakdoshlar oilasiga kiruvchi o'simliklar ildizida qaysi bakteriyalar yashaydi?
_____

TESTLAR

1. Sharsimon bakteriyalarga qaysilar kiradi?

- A) kokklar   B) batsilla   C) vibrion   D) spirilla

2. Tayoqsimon bakteriyalarga qaysilar kiradi?

- A) batsilla   B) kokklar   C) vibrion   D) spirilla

3. Buralgan bakteriyalarga qaysilar kiradi?

- A) d va c   B) batsilla   C) vibrion   D) spirilla

4. Bakteriya sporasi .....bardosh bera oladi?

- A) +140oC ... -253oC   B) +149oC ... +253oC
C) -140oC ... +253oC   D) +440oC ... -953oC

5. Bakteriyalarning ..... va ..... turlari mavjud.

- A) foydali va zararli   B) faqat foydali
C) faqat zararli   D) faqat 1 ta turi bor.

6. Sut-qatiq mahsulotlari olishda, silos bostirishda, teri oshlashda, tuzlama tayyorlashda qaysi bakteriyalardan keng foydalaniladi?

- A) Achituvchi bakteriya   B) chirituvchi bakteriya
C) tuganak bakteriyalardan   D) b va c

7. Tuproqni azotga boyitishda qaysi o'simlikdan keng foydalaniladi?

- A) beda o'simligi   B) g'o'za
C) kanop   D) na'matak

8. Parazit bakteriyalar odamda .....kasalliklarni keltirib chiqaradi.

- A) barchasi   B) o'lat
C) vabo   D) sil

9. Ayrim o'simliklar bakteriyalarga qarshi .....modda ajratadi.

- A) fitonsid   B) smola
C) kauchok   D) hech qanday modda ajratmaydi

10. Bakteriyalar har nechki daqiqada bo'linib ko'payadi?

- A) 20-30   B) 30-40
C) 50-60   D) 10-15

7-Mavzu: Zamburug‘lar dunyosi.

- Zamburug‘larni qaysi fan o‘rganadi? _____
- Zamburug‘lar qanday organizm hisoblanadi? _____
- Zamburug‘lar qanday usulda oziqlanadi? _____
- Iste‘mol qilsa bo‘ladigan zamburug‘larga? _____
- Zamburug‘larni zaharli turlariga? _____
- Parazit zamburug‘larga qaysilar kiradi? _____
- Vilt kasalligini qaysi zamburug‘ keltirib chiqaradi? _____
- Qorakuya zamburug‘i boshqodoshlar oilasi vakillarining qayerida parazitlik qilib, qora kukun hosil qiladi? _____
- Ayrim mog‘or zamburug‘i turlaridan bakteriyalarga qarshi qandey dori olinadi? _____
-
- 10.Sporadan mog‘or zamburug‘ining nimasi rivojlanadi? _____

TESTLAR

- 1.Mikologiya fani .....o‘rganadi?
A)zamburug‘larni   B)bakteriyalarni
C)mikroorganizmlarni   D)o‘simlilarni
2. Zamburug‘lar yashashi uchun.....yetarli bo‘lishi kerak.
A) barchasi   B) ozuqa   C)harorat   D)namlik
3. Ovalsimon, bir hujayrali bo‘lib, ulardan non yopishda foydalaniladi. Bu qaysi zamburug‘ga tegishli?
A)achitqi zamburug‘iga   B)mog‘or zamburug‘i
C)qalpoqchali zamburug‘iga   D) b va c
4. Mog‘or zamburug‘ining tanasi nimadan rivojlanadi?
A) sporadan   B)tanasi yo‘q   C) mewatanadan   D)soruslardan
5. Mog‘or zamburug‘ning sporalari yetilgach, sporangiy qanday rangga kiradi?
A) b va c   B) yashil   C)qoramtir   D) rangsiz
6. Qizil muxomor qanday zamburug‘ ?
A) qalpoqchali zamburug‘   B) mog‘or zamburug‘
C) achitqi zamburug‘   D)tuganak bakteriya
7. Shampinion qanday zamburug‘?
A) qalpoqchali zamburug‘   B) mog‘or zamburug‘
C) achitqi zamburug‘   D)tuganak bakteriya
8. Shampinion zamburug‘ning ikkinchi nomi?
A)qo‘zidumba   B)xolmon   C)siyoh   D)qizil muxomor
9. Iste‘mol qilinadigan zamburug‘larni toping?
A) barchasi   B) qo‘zidumba   C) shampinion   D) oq qo‘ziqorin
10. Vertitsillium zamburug‘I qanday kasallik keltirib chiqaradi?
A) Vilt   B) kuya   C)zang   D) foydali zamburug‘

8-Mavzu: O‘simliklar dunyosi.

O‘simliklar tanasi qanday organlardan iborat? _____

Vegetativ organlarga .....kiradi? _____

Generativ organlarga .....kiradi? _____

O‘simlik to‘qimalariga qaysi to‘qimalar kiradi? _____

O‘simliklarning qanchadan ortiq turi bor? _____

TESTLAR.

1. CHorva mollari uchun yem-xashak hisoblanadigan o‘simliklarni toping?

- A)sebarga ,shuvoq   B)shuvoq , namatak
C)sebarga, olma   D)sebarga,yalpiz

2. Manzarali va xona o‘simligini toping?

- A) fikus,kaktus   B)kaktus, shuvoq
C)fikus, kaktus,sebarga   D)c va b

3. Oziq-ovqat sifatida iste’mol qilinadigan o‘simlikni toping?

- A) olma, o‘rik, yong‘oq   B) kaktus, shuvoq
C)fikus, kaktus,sebarga   D)c va b

4. Sistematika faniga asos solgan olim?

- A) Karl Linney   B) Karl Linney ,Robert Guk
C)Robert Braun   D)T.SHvan

5. Tuban o‘simliklarning tanasi nima deyiladi?

- A)b va c   B) qattana   C) tallom   D)mitselliy

10-Mavzu: Yuksak o‘simliklar.

1. Yuksak o‘simliklarning tanasi nimalardan iborat?_____
2. Ildizsiz o‘simliklarni yozing?_____
3. *Yuksak sporali o‘simliklarga* qaysilar kiradi?_____
4. Dala qirqbo‘g‘imi nechil xil poya hosil qiladi?_____
5. Sorusda nimalar yetiladi?_____

TESTLAR.

1. Ochiq urug‘li o‘simliklar bargidan bakteriyalarni o‘ldiruvchi qanday modda ajratadi?
A) fitonsid   B)ajratmaydi   C)efir moyi   D)barchasi tog‘ri
- 2.O‘rik o‘simligining bargi qanday tuzilgan?
A) oddiy ,tuxumsimon   B)murakkab, tuxumsimon
C) oddiy, buyraksimon   D)oddiy,nayzasimon
3. Oddiy tuxumsimon bargli o‘simlikni toping?
A) b va c   B) o‘rik   C)terak   D)oshqovoq
4. Manzarali o‘simlik sifatida qanday archalar ekiladi?
A) barchasi   B) virgin archasi
C) sharq sauri   D) tuya archasi
5. Ochiq urug‘li o‘simliklar poyasi shikastlansa, o‘zini himoyalash uchun nima ajratadi?
A)smola   B) fitonsid   C)efir   D)barchasi.

**11- Mavzu: O‘zbekistonda keng tarqalgan dorivor
va zaharli o‘simliklar.**

O‘zbekistonda qancha yuksak o‘simliklar o‘sadi? _____

Yalpiz ariq bo‘ylarida o‘sadigan ildizpoyali hayotiy shakliga ko‘ra qanday

o‘simlik? _____

Na‘matak qaysi o‘simlikning yovvoyi turi hisoblanadi? _____

Dorivor o‘simliklarni yozing ? _____

Kanakunjutning bargi qanday shaklda? _____

TESTLAR

1 Zaharli o‘simliklar keltirilgan qatorni toping?

- A) Kanakunjut, Mingdevona   B) yalpiz , ayiqtovon
C) yalpiz, kanakunjut   D) ayiqtovon, isiriq

2. Qaysi o‘simlikning bargdan ajralgan suyuqlik ko‘zga tushsa, odamning vaqtinchalik ko‘rish qobiliyatining pasayishiga olib keladi?

- A) ayiqtovon   B) yalpiz   C) kanakunjut   D) mingidevona

3. Qaysi o‘simlikning barcha qismlari zaharli, ayniqsa, urug‘i organizmga tushsa, asab tizimiga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi.?

- A) bangidevona   B) yalpiz
C) kanakunjud   D) mingidevona

4. Xalq tabobatida qaysi o‘simlikning ildizpoyasidan tayyorlangan qaynatma quruq yo‘tal, tomoq og‘rig‘iga davo sifatida ishlatiladi?

- A) shirinmiya   B) yalpiz
C) kanakunjud   D) mingidevona

5. Qaysi o‘simlikning qaynatmasi bilan yuz yuvilganda ko‘z kasalligi – kataraktani tuzalishiga yordam beradi?

- A) isiriq   B) yalpiz
C) kanakunjud   D) mingidevona

12-Mavzu: Hayvonot dunyosi.

1. Urug' va mevalarning tarqalishiga yordam beradigan hayvonlar qaysilar? _____
_____
2. Hayvonot dunyosi xilma-xil bo'lib, qanchadan ortiq turni o'z ichiga oladi? _____
_____
3. Umurtqasiz hayvonlarga qaysi tiplar kiradi? _____
4. Umurtqali hayvonlarga qaysi tiplar kiradi? _____
5. Hayvonlarda to'rt xil: qanday to'qimalar bor? _____

TESTLAR

1. Qo'ng'ir ayiq qaysi tipga kiradi?
A) Xordalilar tipiga   B) Mushuklar
C) Yirtqichlar tipiga   D) Sut emizuvchilar tipiga
2. Umurtqa ichki organlar uchun qanday vazifasini bajaradi?
A) tayanch   B) vazifa bajarmaydi
C) inum tizimi   D) a va c
3. Sudralib yuruvchilar sinfi qaysi tipga kiradi?
A) Xordalilar tipi   B) Bo'g'imoyoqlilar tipi
C) xivchinlilar tipi   D) Sudralib yuruvchilar tipi.
4. yomg'ir chuvalchangi hayvonlarning tabiatdagi ahamiyatini toping
A) tabiat sanitarlari
B) suvni organik qoldiqlardan tozalovchi biofiltr organizm
C) urug' va mevalarning tarqalishiga yordam beradi
D) vazifa bajarmiydi.
5. Hayvonlarning inson faoliyatidagi ahamiyatini toping
A) barchasi   B) sanoat xomashyosi
C) transport vositasi   D) qo'riqchi

13-Mavzu: Umurtqasiz hayvonlar.

- 1.Sodda hayvonlarga qaysilar kiradi?_____
- 2.Aktiniyalar qanday yashaydi?_____
- 3.Meduzalar qanday harakatlanadi?_____
- 4.Yassi chuvalchanglar tipiga qaysi hayvonlar kiradi?_____
5. Halqali chuvalchanglar tanasi ..... bo‘lingan?_____
- 6.Molluskalar tipiga qaysi hayvonlar kiradi?_____
7. Nereida hayvoni qaysi tipga kiradi?_____
8. .... o‘simlik chirindilari bilan oziqlanib tuproq hosil bo‘lishida ishtirok etadi, bu qaysi hayvon?_____
- 9.Kutikula nima?_____
10. To‘garak chuvalchanglar tipiga qaysi hayvonlar kiradi?_____

TESTLAR

1. Umurtqasiz hayvonlarda qaysi skelet rivojlanmagan?
A)ichki skelet B)tashqi skelet C)hamma skelet rivojlangan D)a va b
2. Sodda hayvonlar tanasi nechta hujayradan iborat.?
A)bitta hujayradan B)hujayrasiz C)ko‘p hujayradan D)2 hujayradan iborat
3. Amyobaning tanasi .....bo‘ladi.
A)O‘zgaruvchan B)o‘zgarmas C)qalin qobiq bilan o‘ralgan D) b va c
4. Bo‘shliqchilarning tanasi tashqi – .....va ichki – ..... qavatidan iborat?
A) ektoderma va endoderma B)endoderma va ektoderma
C)tanasi bir qavatdan iborat D)tanasi ko‘p qavatdan iborat
5. Aktiniyalar o‘troq yashaydi, nimasi bilan gidradan farq qiladi?
A) paypaslagichlari ko‘p bo‘lishi B)yirikligi bilan C)a va b to‘g‘ri D) farq qilmaydi.
- 6.Molluskalar berilgan qatorni toping?
A) shilliqqurt, baqachanoq B) sakkizoyoq, zuluk.
C) yomg‘ir chuvalchangi, shilliqqurt D) shilliqqurt, nereida
- 7.Qon aylanish sistemasiga ega hayvonlarni toping?
A)aktiniya B) gidra C)oq planariya D)nereida
8. Sakkizoyoqlar qanday usulda dushmanini chalg‘itadi ?
A) o‘zidan siyoh chiqarib, B) chalg‘itmiydi qochadi
C) paypaslagichlari bilan D) b va c to‘g‘ri
9. Ikki tomonlama simmetriyaga ega hayvonlarni toping?
A) oq planariya, jigar qurti, B) qoramol tasmaimon chuvalchangi
C) a va b to‘g‘ri D) qoramol tasmaimon chuvalchangi, gidra
10. Askarida odamning ichki organlarida, rishta ...qayerda parazitlik qiladi?
A) ichki organlarida B) o‘simliklarda
C) oyoq terisida D) barchasida

14-Mavzu: Umurtqali hayvonlar.

1. Umurtqali hayvonlarga qaysi sinflar kiradi?_____
  2. Tanasi suyri shaklida, shilimshiq bilan qoplangan bo‘ladi. Suv muhitida yashashga moslashgan, bu ta’rif qaysi sinf vakillariga taluqli?_____
  3. Baliqlarning yuragi nechi kamerali?_____
  4. Baliqlarning tana harorati nimaga bog‘liq?_____
  5. Suvda hamda quruqlikda yashovchilar sinfiga kiruvchi hayvonlarni yozing?_____
-

TESTLAR

1. Baqaning hayot siklini ketma ketlik bo‘yicha to‘g‘ri berilgan javobni toping?
1– voyaga yetgan baqa; 2– baqa tuxumi; 3 – rivojlanayotgan lichinka; 4 – itbaliq;
5 – orqa oyoqlaqlari rivojlangan itbaliq; 6 – itbaliqning baqaga aylanishi.
A) 2,3,6,5,4,1 B)1,2,3,4,5,6
C) 1,2,3,4,6,5 D) 1,3,2,4,6,5
2. Voyaga yetgan baqalar nimalar bilan oziqlanadi?
A)pashsha B)chivin
C)qo‘ng‘iz, o‘rgimchak D)barchasi to‘g‘ri
3. Tuxumdan chiqqan baqa nechi yilda voyaga yetadi?
A)3 yilda B) 2 yilda
C)4 yilda D) 3 oyda
4. Itbaliq baqaga aylanayotganda dastlab qaysi oyog‘i rivojlanadi?
A) orqa, B)oldingi
C) oyog‘i bo‘lmiydi D)keying
- 5.Quyidagilardan qaysi biri sudralib yuruvchilar sinfiga kiradi?

A)

B)

C)

D)

15-Mavzu: Odam organlari sistemasi.

1. Bir xil vazifani bajaruvchi hujayralar yig'indisi nimani hosil qiladi? _____
_____
2. Tayanch-harakatlanish sistemasi nimalardan tashkil topgan? _____
3. Qaysi muskullarining harakati tufayli bilakni bukish va yozish mumkin? _____
_____
4. Qon tomirlar nechi xil bo'ladi? _____
5. Markaziy nerv sistemasiga ..... va .....kiradi. _____

TESTLAR

1. Nafas olish sistemasi qanday organlardan iborat?
A) Burun bo'shlig'i, traxeya   B) halqum, traxeya
C) bronx, alveola va o'pka   D) barchasi
2. Ichki sekretiya bezlariga qaysi bezlar kiradi?
A) gipofiz, epifiz, qalqonsimon   B) gipofiz, epifiz, meda osti bezi
C) gipofiz, meda osti bezi   D) barchasi
3. Bosh miya qayerda joylashgan ?
A) miya qutisida   B) umurtqa pog'onasi kanalida
C) uzunchoq miyada   D) miyachada
4. Umurtqa pog'onasi kanalida qaysi miya joylashgan ?
A) orqa miya   B) bosh miya
C) uzunchoq miya   D) miyacha
5. To'g'ri fikrni toping.
A) Limfa sistemasi ochiq bo'lib, to'qima va organlardan boshlanadi.
B) Limfa sistemasi yopiq bo'lib, to'qima va organlarda tugaydi.
C) Limfa sistemasi yopiq bo'lib, to'qima va organlardan boshlanadi
D) to'g'ri javob yo'q

16-Mavzu: Ekologik omillar.

Tirik organizmga ta'sir ko'rsatuvchi tashqi omillar nima deyiladi? _____

Ekologik omillar nechi xil bo'ladi? _____

Tirik organizm moslashgan, yaxshi ko'payadigan muhitga nima deyiladi? _____

Tabiiy jamoaning jonli qismi nima deyiladi? _____

Redutsentlarga nimalar kiradi? _____

TESTLAR

Sudralib yuruvchilarning muguz tangachasi cho'l sharoitida ularni nimadan asriydi?

Issiqdan

B) suv bug'latishdan

C) a va b to'g'ri

D) muguz tangachaning ahamiyati yo'q.

2. Producers berilgan qatoni toping.

A)

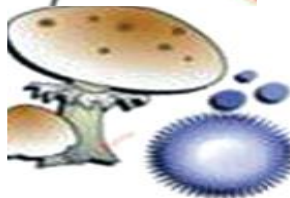
B)

C)

D)

3. Konsumentlar berilgan qatoni toping?

A)

B)

C)

D)

4. Redutsentlar ko'rsatilgan qatoni toping?

A)

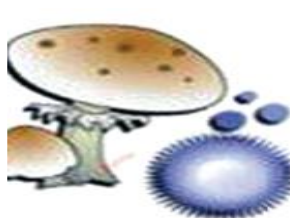
B)

C)

D)

5. Bakteriya va zamburug'lar ..... bo'lib, o'g'ral moddalargacha parchalaydi.

Redutsentlar

B) Konsumentlar

C) Producers

D) c va b to'g'ri

17-Mavzu: Inson va tabiat.

1. Odam barcha tirik organizmlar singari tashqi muhitdan .....va.....nimani qabul qiladi? _____
2. Dehqonchilik va chorvachilikning rivojlanishi odamning doimiy ..... ega bo'lishiga sabab bo'lgan.? _____
3. Hayvonlarning yangi .....qanday zotlarini bilasiz? _____
4. Odamning tabiatga salbiy ta'siri ortgani sari turli..... kelib chiqadi? _____
5. Hozirda, muzlatkich va konditsionerlardan ajraladigan modda nimaning qobig'iga salbiy ta'sir ko'rsati? _____

TESTLAR

1. Ekologik muvozanatning buzilishiga sababni aniqlang?
A) yovvoyi o'simlik va hayvon turlarining qirilishi
B) O'rmonlarning keragidan ortiq kesilishi
C) yovvoyi tabiatni odam tomonidan uzluksiz o'zlashtirilishi
D) barchasi
2. Quyoshning zararli nurlari o'simlik va hayvonlarga halokatli ta'sir ko'rsatmoqda va odamlarda qanday kasallikni kelib chiqishiga sabab bo'lmoqda?
A) odamlarda terining xavfli o'sma kasalligi
B) odamlarda buqoq kasalligi
C) ta'siri yo'q
D) A va B to'g'ri
3. Azon qatlamida tuynuklarning paydo bo'lishi.....yergacha yetib kelishiga sabab bo'lmoqda.
A) atmosferadagi ayrim zararli nurlarining
B) atmosferadagi ayrim foydali nurlarining
C) a va b to'g'ri
D) kislrorodning
4. Transport vositalarining ko'payishi, yonilg'idan ko'p miqdorda foydalanish atmosferadagi..... miqdorini oshirib havo haroratining.....olib keladi.
A) karbonat angidrid , ko'tarilishiga
B) kislrorod, ko'tarilishiga
C) karbonat angidrid , pasayishiga
D) barchasi.

18-Mavzu: Tabiatni muhofaza qilish.

1. Muhofaza qilinadiga hududlarga qaysilar kiradi? _____

2. O'zbekistonda qanday qo'riqxonalar mavjud? _____

3. Mamlakatimizda qanchadan ortiq tabiat yodgorliklari ro'yxatga olingan? _____

4. O'zbekiston Respublikasi «Qizil kitob»i nechinchi yilda ta'sis etilgan? _____

5. «Qizil kitob»ga kiritilgan ayrim o'simliklarni yozing? _____

TESTLAR

1. «Qizil kitob»ga kiritilgan ayrim o'simlikni toping.

A) Yovvoyi tok

B) jumagul

C) Xolmon

D) barchasi

2. Safsan xurmosi hayotiy shakliga ko'ra qanday o'simlik?

Daraxt

B) ildizpoyali o'simlik

C) 1 yillik o't

D) 2 yillik o't

3. Bo'yi 15–20 metrli daraxt. Bargi cho'ziq qalin, uzunligi 15 sm gacha boradi. Gullari sarg'ish, mevasi etli, qo'ng'ir-qizil rangda. Tog' yonbag'irlarida, buloq bo'ylarida o'sadi, bu ta'rif qaysi o'simlikka tegishli?

A) Safsan xurmosi

B) xolmon

C) jumagul

D) yovvoyi tok

4. Bo'yi 150 sm ga yetadigan piyozli, ko'p yillik o't. Barglari cho'ziq, poyada halqa hosil qilib joylashgan. Gullari qo'ng'iroqsimon, soyabon to'pgulda joylashgan, bu ta'rif qaysi o'simlikka tegishli?

A) Safsan xurmosi

B) xolmon

C) jumagul

D) yovvoyi tok

5. Qaysi o'simlikning ikkinchi nomi jumagul?

A)

B)

C)

D)

